

Methotrexaat (Ebetrex®, Emthexate®, Metoject®, Injexate®)

Bij auto-immuunaandoeningen

Als u een auto-immuunaandoening heeft, zoals sarcoïdose, dan kan uw arts besluiten om medicijnen voor te schrijven. Dit gebeurt bijvoorbeeld als uw klachten verergeren (een 'opvlamming') of als de ziekte uw dagelijks leven belemmert.

In deze folder leest u meer over het medicijn methotrexaat, dat vaak wordt gebruikt bij auto-immuunaandoeningen. U leest wat het doet, hoe u het gebruikt, welke bijwerkingen kunnen optreden en waar u op moet letten.

Hoe werkt methotrexaat?

Methotrexaat is een geneesmiddel wat de productie van schadelijke stoffen vrijkomend bij activiteit van sarcoïdose vermindert. Het onderdrukt zo het ziekteproces en vermindert daardoor de klachten. Methotrexaat werkt langzaam in. Het kan vier tot twaalf weken of soms zelfs langer duren voordat het effect voor u merkbaar en voelbaar wordt.

Voor welke aandoeningen wordt methotrexaat gebruikt?

Uw arts schrijft methotrexaat vaak voor bij:

- Sarcoïdose
- Reumatoïde artritis
- Artritis psoriatica

Methotrexaat wordt gebruikt als andere medicijnen, zoals corticosteroïden, niet voldoende helpen of niet goed verdragen worden. Soms worden ze samen gebruikt om bijwerkingen van corticosteroïden te beperken.

Hoe moet ik het gebruiken?

U krijgt methotrexaat meestal als tablet van 2,5 mg. De gebruikelijke dosering is 7,5 tot 30 mg per week. Uw arts bespreekt met u hoeveel tabletten u nodig heeft. Als Methotrexaat bij u goed blijkt te werken, kunt u dit middel vele jaren gebruiken.

- Neem de tabletten 1 keer per week, op een vaste dag.
- U mag ze in één keer of verdeeld over de dag innemen (bijvoorbeeld 's ochtends 3 en 's avonds 3).

Als uw klachten verbeteren, bespreekt uw arts of u de dosis kunt verlagen of stoppen.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

Vergeet foliumzuur niet

Naast methotrexaat krijgt u ook foliumzuurtabletten (5 tot 10 mg per week).

Dit is een vitamine die helpt om bijwerkingen van methotrexaat te verminderen.

Belangrijk: Neem foliumzuur niet binnen 24 uur vóór of na het innemen van methotrexaat.

Hoe bewaar ik Methotrexaat?

De tabletten methotrexaat bewaart u in de originele verpakking op een droge plaats bij een huiskamertemperatuur die onder de 30°C ligt.

Mogelijke bijwerkingen

U krijgt altijd een bijsluiter van de apotheek. Daarin staat een volledig overzicht van mogelijke bijwerkingen. Hier leest u de belangrijkste:

Regelmatig voorkomend

- Maag- en darmklachten (misselijkheid, overgeven, minder eetlust)
- Aften of zweertjes in de mond
- Haarausval
- Huidreacties op de plek van een injectie (roodheid, jeuk, pijn)

Andere mogelijke bijwerkingen

- Lever, nieren en bloed: daarom is regelmatig bloedonderzoek nodig
- Infecties: u bent gevoeliger voor infecties
 - Bij verkoudheid zonder koorts mag u methotrexaat blijven gebruiken
 - Bij koorts of ziektegevoel moet u meestal tijdelijk stoppen → neem dan contact op met uw arts
- Allergieën of overgevoeligheid: zoals huiduitslag, benauwdheid of koorts
 - Neem bij deze klachten direct contact op met uw arts of verpleegkundige.

Soms helpt het om de tabletten te verdelen over de dag of op twee dagen. Uw arts kan ook besluiten om de dosering aan te passen.

Zijn er controles nodig als ik methotrexaat gebruik?

Uw arts of verpleegkundig specialist laat regelmatig uw bloed controleren. Zo houden we in de gaten hoe uw lichaam reageert op het medicijn. Ook bij een dosisverandering kunnen extra controles nodig zijn.

Kan ik methotrexaat gebruiken met andere medicijnen?

Let op: gebruik geen trimethoprim of co-trimoxazol samen met methotrexaat. Dit kan gevaarlijk zijn voor uw bloedcellen.

Vertel altijd aan uw arts en apotheker:

- Welke medicijnen u gebruikt
- Als er iets verandert aan uw medicijngebruik

Wat moet ik nog meer weten?

Alcohol

Op de dag dat u methotrexaat gebruikt, gebruikt u geen alcohol.

Op andere dagen: maximaal 1 à 2 drankjes, maar liever helemaal geen alcohol.

Alcohol verhoogt de kans op leverproblemen.

Voeding

Melkproducten en grapefruitsap beïnvloeden de opname van methotrexaat.

- Geen melk of yoghurt vanaf 2 uur voor tot 1 uur na inname
- Geen grapefruitsap op de dag van inname

Autorijden

Methotrexaat maakt u niet suf. U mag autorijden, fietsen of machines bedienen.

Tandarts of operatie

Vertel uw (tand)arts altijd dat u methotrexaat gebruikt.

In de meeste gevallen hoeft u het medicijn niet te stoppen, maar overleg altijd.

Infectie

Indien u een flinke infectie heeft (zoals bijvoorbeeld een forse griep, tandwortelabces, zwerende wond, longontsteking, galblaasontsteking, blindedarm ontsteking) kunt u de Methotrexaat beter enkele weken niet innemen, totdat de infectie weer goed genezen is. Daarna kunt u de voor u gebruikelijke dosis weer innemen. De overgeslagen dosis mag u niet inhalen. In geval van twijfel kunt u overleggen met de ild verpleegkundige.

Reizen

Neem methotrexaat mee in uw handbagage. Bewaar het op kamertemperatuur (onder 30°C). Vraag bij uw apotheek een medicijnpaspoort aan.

Vaccinaties

De griepvaccinatie wordt aangeraden. Mogelijk komt u ook in aanmerking voor COVID19, pneumokokken of RSV-vaccinatie. Overleg altijd vooraf of andere vaccinaties mogelijk zijn. Levende vaccins (zoals BMR of gele koorts) zijn meestal niet geschikt tijdens methotrexaatgebruik. Overleg op tijd met uw arts of de GGD als u op reis gaat.

Zwangerschap, vruchtbaarheid en borstvoeding

Heeft u een kinderwens of bent u (onverwacht) zwanger? Bespreek dit met uw arts.

- Vrouwen: stop minstens 3 maanden vóór een zwangerschap met methotrexaat
- Mannen: mogen methotrexaat blijven gebruiken bij een kinderwens
- Zwangerschap: methotrexaat wordt afgeraden vanwege risico op aangeboren afwijkingen
- Borstvoeding: niet toegestaan tijdens gebruik van methotrexaat

Gebruik betrouwbare anticonceptie zolang u methotrexaat gebruikt.

Meer informatie of vragen?

Als u nog vragen heeft, stel ze dan gerust aan de specialist, verpleegkundig specialist, physician assistant, verpleegkundige of apotheker.

Polikliniek Longgeneeskunde Máxima MC: (040) 888 6100

J. van Enschoot, Longarts

S. Huijts, longarts.

Anouk Serier, ILD verpleegkundige.